

Opiskellaan ristiin! - Monitasoinen yhteistyö tukee kiertotalouden opetusta

Ristiinopiskelua on edistetty ja kehitetty KiertotalousAMK-hankkeessa, jossa on mukana 19 ammattikorkeakoulua ympäri Suomen. Hankkeessa kasvatetaan kiertotalousosaamista ja kehitetään ammattikorkeakoulujen oppimisympäristöjä sekä -menetelmiä. Mitä se ristiinopiskelu sitten oikein tarkoittaa?

Perinteisesti ristiinopiskelulla tarkoitetaan lähinnä organisaatioiden välillä tapahtuvaa opiskelijoiden vaihtoa, mutta KiertotalousAMK-hankkeessa se on käsitetty laajemmin monitasoisena opiskelun yhteistyönä. Ristiinopiskelua voi tapahtua sekä organisaatioiden sisällä että niiden välillä niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kiertotalous vaatii toimimaan yhdessä

KiertotalousAMK:n ristiinopiskelupiloteissa yhteisenä teemana on ollut kiertotalous. Se sopii aiheena oivallisesti monialaiseen ristiinopiskeluun, sillä kiertotalous koskettaa kaikkia aloja. Eri alojen välillä tapahtuvassa ristiinopiskelemisessä opiskelija pääsee soveltamaan omaa substanssiosaamistaan. Lisäksi hän oppii taitoja, joita olisi lähes mahdoton sisäistää muulla tavoin. Tällaisia omat esimerkiksi yhteistyötaidot, ongelmanratkaisukyky, erityyppisten ihmisten arvostaminen ja oman substanssiosaamisen jakaminen ymmärrettävästi monialaisessa tiimissä.

Toisaalta kiertotalouden toteutuminen yhteiskunnassa vaatii uudenlaista jakamisen ja resurssien säästämisen toimintatapaa sekä siiloja ylittävää yhteistyötä. Jokaisen ei kannata tehdä tai omistaa kaikkea itse, vaan jakamalla resursseja voidaan toimia kestävämmiin. Myös korkeakoulut voisivat etsiä uusia yhteistyön tapoja, jotka mahdollistaisivat resursseja säästävemmän koulutustarjonnan.

Ensimmäisiä vaiheita ristiinopiskelun kehittämisessä ovat olleet erilaiset yhteistyökokeilut eri alojen välillä sekä organisaatioiden toisilleen jakamat koulutustarjonnat. Jälkimmäisestä hyvänä esimerkkinä on CampusOnline-alusta, joka mahdollistaa ristiinopiskelun eri ammattikorkeakoulujen välillä verkon välityksellä. Tällä hetkellä korkeakoulut ovat kuitenkin hyvin eri tasolla organisaatioiden välisen ristiinopiskelun toteuttamisessa.

Vaihtoehtoja monialaisista opintojaksoista innovaatioleireihin

Kiertotalouden osalta eri alojen yhteistyötä voi toteuttaa esimerkiksi Savonia-ammattikorkeakoulun mallin mukaisesti. Savonia tarjoaa yhteisiä oppimispolkuja jätteestä, vedestä, biomassoista ja energiasta restonomiopiskelijoille, ympäristötekniikan, luonnonvara-alan ja energiatekniikan opiskelijoille (RYLE). Tämä on esimerkki monialaisesta, organisaation sisäisestä ristiinopiskelusta.

RYLEssä restonomiopiskelijat perehtyvät talousveden laatuksiteereihin ja jäteveden puhdistamisen kriittisiin tekijöihin opetuskeittiön näkökulmasta ja syntypaikkalajittelevat opetuskeittiön jätteet. Ympäristötekniikan opiskelijat perehtyvät vesilaitoksen ja jätevesilaitoksen toimintaan keittiön toimenpiteet huomioiden sekä laskevat biojäte-erän biokaasupotentiaalin kaasuautossa käytettäväksi. Luonnonvara-alan opiskelijat pohtivat tuotantotilojen veden käyttöä ja biomassojen hyödyntämistä. Energiatekniikan opiskelijat määrittävät keittiössä syntyneen energiajätteen lämpöarvon sekä perehtyvät jätteenpolttolaitosten toimintaan ja niiden vedenlaatuvaatimuksiin. RYLEssä on mukana opettajia eri aloilta ja laajamittaisen yhteistyön onnistuminen vaatiikin tarpeeksi resursseja suunnitteluvaiheessa.

Toinen esimerkki monialaisesta, organisaatioiden välisestä yhteistyöstä on kiertotalouteen keskittyvä innovaatioleiri. Turun AMK järjesti KiertotalousAMK-hankkeessa kaikille korkeakoulujen ja toisen asteen opiskelijoille avoimen innovaatioleirin, jonka teemana oli kiertotalous. Opiskelijat pääsivät leirin aikana ratkomaan yritysten kiertotaloushaasteita monialaisessa porukassa. Lyhyt ja intensiivinen leiri on helppo ja tehokas tapa lisätä ristiinopölytystä eri alojen ja korkeakoulujen opiskelijoiden välillä. Yksi tai useampi korkeakoulu voi toimia järjestävänä tahona ja mukaan voidaan ottaa opiskelijoita eri puolilta Suomea.

Haasteista huolimatta yhteistyön kehittäminen kannattaa

Organisaatioiden välillä tapahtuva ristiinopiskelu ei aina ole helppoa erilaisten byrokratian haasteiden ja taloudellisten kysymysten vuoksi. Erilaisten hankkeiden kautta yhteistyön malleja voidaan tulevaisuudessa kuitenkin kehittää entistä toimivammiksi. Ristiinopiskelu on tärkeää niin opiskelijoille kuin opettajillekin. Usein opettajatkin oppivat uutta tehdessään yhteistyötä eri alojen tai korkeakoulujen opettajien kanssa. Yhteistyö hyödyttää myös opiskelijoita, joiden on hyvä päästä mukaan ristiinopiskeluun jo opintojensa alkuvaiheessa. Näin he ehtivät saada siitä mahdollisimman suuren hyödyn ja lähtevät rohkeasti pois omalta mukavuusalueeltaan oppimaan uutta.

Ristiinopiskelussa voittajia ovat kaikki: se on osaamisen jakamista opiskelijoiden, opettajien ja organisaatioiden välillä. Kiertotalouden kehittämisessä se on avain parempaan tulevaisuuteen. Tämän vuoksi haluamme kannustaa kaikkia ristiinopiskelun pariin ja vahvistamaan kiertotalousosaamista. Tässä on organisaatioilla ristiinopiskelun paikka!